

Budget

Mål- och resursplan 2024 med plan 2025–2026

Motala kommun

Budget/Mål och resursplan 2024–2026 för Motala kommun

§110 (KS 2023/00130)

Sammanträdesprotokoll 2023-08-21

Beslut

- 1 Kommunfullmäktige fastställer politisk inriktning för 2024 i enlighet med målområden i det lokala utvecklingsprogrammet som ska vara styrande för nämndernas och styrelsens verksamhetsplanering.
- 2 Kommunfullmäktige fördelar preliminärt 3 036,2 mnkr i anslag till nämnderna och styrelsen som ska vara styrande för detaljbudgeten.
- 3 Kommunfullmäktige fastställer en preliminär resultatbudget för 2024 med ett budgeterat underskott på 23,4 mnkr och ett beräknat ianspråktagande av resultatutjämningsreserven på motsvarande belopp.
- 4 Kommunfullmäktige fastställer leveransplan för exploatering, enligt tabell: Leveransplan.
- 5 Kommunfullmäktige fastställer investeringsramar för 2024 med följande indelning;
 - Lokalinvestering: 350 mnkr
 - Utvecklingsprojekt för tillväxt: 20 mnkr
 - Utvecklingsprojekt finansiering Trafikverket: 10 mnkr
 - Reinvesteringar kommunstyrelsen: 46 mnkr
 - Reinvesteringar bildningsnämnden: 7,5 mnkr
 - Reinvesteringar samhällsbyggnadsnämnden: 45,2 mnkr
 - Reinvesteringar socialnämnden: 3 mnkr
 - Reinvesteringar tekniska servicenämnden: 41,7 mnkr
 - Investeringar vatten- och avfallsnämnden 108,2 mnkr.
- 6 Kommunfullmäktige beslutar att internräntan samt personalomkostnadspålägg ska följa SKR:s rekommendationer för 2024.

Finansplan 2024–2026

§167 (KS 2023/00222)

Sammanträdesprotokoll 2023-11-06

Beslut

- 1 Kommunfullmäktige fastställer skattesatsen för år 2024 till 21,70 procent.
- 2 Kommunfullmäktige fastställer revidering av nämndernas anslag och fördelar 3 120,3 mnkr i anslag till nämnderna och styrelsen 2024.
- 3 Kommunfullmäktige fastställer reviderad resultatbudget med ett budgeterat underskott på 15 mnkr vilket motsvarar -0,5 % av skatteintäkter, utjämnings- och generella statsbidrag. Resultatutjämningsreserven beräknas ianspråktagas med motsvarande belopp, 15 mnkr.
- 4 Kommunfullmäktige fastställer reviderad balans- och finansieringsbudget.
- 5 Kommunfullmäktige beslutar, att kommunstyrelsen under år 2024 har rätt att omsätta lån, d.v.s. låna upp de belopp motsvarande belopp på de lån som förfaller till betalning under år 2024.
- 6 Kommunfullmäktige beslutar, att kommunstyrelsen under år 2024 har rätt att uppta nya lån, d.v.s. öka kommunens skulder, med totalt 670 mnkr.
- 7 Kommunfullmäktige beviljar revisionen en ekonomisk ram för 2024 om 2,220 mnkr kr samt en planeringsram för 2025 på 2,273 mnkr och för 2026 på 2,341 mnkr.

Innehåll

1. Inledning	4
2. Så här styrs Motala kommun	5
2.1 Kommunens organisation	5
2.2 Planerings- och uppföljningsprocessen	7
2.3 Lokalt utvecklingsprogram (LUP) och målstyrning	8
2.4 Budget och resursfördelning	9
3. Politisk inriktning för respektive målområde	10
3.1 Fokusområde: Bo och leva.....	11
Målområde 1. Vård, stöd och omsorg	12
Målområde 2. Skola och utbildning.....	13
Målområde 3. Meningsfull sysselsättning	14
Målområde 4. Integration.....	15
Målområde 5. tillgänglighet och inflytande	16
Målområde 6. Tryggt och robust samhälle	17
3.2 Fokusområde: Värdskap och upplevelser	18
Målområde 7. Kultur, evenemang och fritid.....	19
3.3 Fokusområde: Entreprenörskap och företagande	20
Målområde 8. Företagsklimat i toppklass	21
3.4 Fokusområde: Hållbart och attraktivt samhälle	22
Målområde 9. God ekonomisk hushållning	23
Målområde 10. Attraktiv arbetsgivare	24
Målområde 11. Miljömässigt hållbar tillväxt.....	25
Målområde 12. Stad och landsbygd	26

4. Allmänna förutsättningar	27
4.1 Befolkningsprognos	27
4.2 Finansiella förutsättningar	28
4.3 Finansiella mål.....	29
5. Resursfördelning	30
5.1 Politisk inriktning och förutsättningar för resursfördelning	30
5.2 Resultatbudget	32
5.3 Exploateringsbudget.....	34
Leveransplan	34
Exploatering bostäder	35
Exploatering verksamheter	36
Exploatering Varamoprojektet	36
5.4 Investeringsbudget	37
Investeringsramar.....	37
Lokalinvesteringar	38
Utvecklingsprojekt för tillväxt	40
Investering med anledning av exploatering	41
5.5 Balansbudget	42
5.6 Finansieringsbudget.....	43
5.7 Finansiella nyckeltal.....	44

1. Inledning

2024 års budget bygger på de förutsättningar som Motala kommun har att förhålla sig till. Det långsiktiga behovet av kommunala effektiviseringar kvarstår, men vi behöver också via kloka val ta tillvara de intäktsmöjligheter som finns i vårt grunduppdrag som kommun. Budgeten genomsyras därför av en mängd olika åtgärder, men framförallt genom att skapa ett långsiktigt arbetssätt och en organisation som borgar för kvalitet och kostnadseffektivitet.

Trots en ekonomisk verklighet präglad av kommande lågkonjunktur kan vi inte räkna med att staten ska lösa våra problem. Som kommun äger vi vår framtid och därför fortsätter vi arbetet för att uppnå vår målsättning med att skapa en välfungerande och bra kommun för våra medborgare att bo och utvecklas i. Målet med en oförändrad skattesats kvarstår. Vi fortsätter att investera i välfärden genom nybyggnationer kring skola, fritid och kommunal omsorg. Viktiga analyser och kloka val kommer att krävas både politiskt och av kommunens tjänstepersoner. Samtidigt behöver underhållsskulden som byggts upp under en lång tid minska över tid. Det gäller såväl gator och belysning som vatten och avlopp.

Förutsättningar inför 2024 är tuffa, men vi kan också konstatera att vi också har goda förutsättningar för att kunna utvecklas. Våra företagare och näringsliv är lönsamma och den negativa påverkan från pandemin har varit begränsad. Många företag har hittat till oss även under senare år. Det politiska styrets fokus på boende och tillväxt har gett resultat och vi kan idag erbjuda attraktiva boenden och Samverkan för Motala plus L kommer att fullfölja utvecklingen framåt.

ÖP 2040 leder oss framåt och målet med 50 000 invånare i kommunen är realistiskt och tillväxten behövs i både Motala tätort och i Borensberg. Samtidigt ser vi ett ökat intresse för att leva och verka i våra landsbygder där också väl avvägda strategiska markförvärv behövs. Vi fortsätter arbetet med nya detaljplaner för en levande landsbygd. Det är en självklarhet att erbjuda en god kommunal service, oavsett var i kommunen man bor. Att vara en tillväxtkommun förpliktigar. Därför tas det fram strategier för en kontinuerlig tillväxt. Det ger en tydlig riktning kring hur vi konkret skapar en mer attraktiv kommun för företagande, boende och besökare. Egen försörjning är för oss central och varje medborgare behöver känna att man kan växa av egen kraft utifrån de förutsättningar man har. Ett Campus Motala väntar runt hörnet och flertalet arbetsinriktade åtgärder fortsätter.

Kommunens kärnuppdrag prioriteras och därför behövs fortsatt bra service inom välfärden. Genom ett systematiskt kvalitetsarbete fortsätter arbetet med att utvärdera och förbättra vår verksamhet. Vi ser positivt på externa utförare med ökad valfrihet och en bredare arbetsmarknad som följd. Ständiga förbättringar är vårt motto och det är vår plikt att ge relevant service som bygger på behovet från våra medborgare som via kommunalskatten är våra finansiärer. Motala kommun ska vara ett besöksmål med ett brett utbud av aktiviteter och upplevelser. Investeringarna för tillväxt fortsätter och vi anser att vi kan ge både medborgare och föreningsliv de förutsättningarna som behövs.

Inför året 2024 finns onekligen utmaningar men vi har levererat en ansvarstagande budget som är anpassad till den verklighet som råder.

Philip Assarsson, Gruppledare (M)
Marcus Lejonqvist, Gruppledare (SD)
Erik Forslund, Gruppledare (KD)
Sara Ankarberg, Gruppledare (L)

2. Så här styrs Motala kommun

Kommunens organisation

Den politiska organisationen är under kommunfullmäktige indelad i kommunstyrelse, valnämnd, överförmyndarnämnd samt fem facknämnder. Vatten- och avfallsnämnden är en gemensam nämnd tillsammans med Vadstena kommun. Till den politiska organisationen finns fem förvaltningar kopplade som genomför den politiskt beslutade verksamheten.

I kommunkoncernen ingår förutom nämndernas verksamhet även Bostadsstiftelsen Platen som är bildad av kommunen, helägda dotterbolagen Sjöstaden Motala Fastighetsutveckling AB, Sjöstaden Motala Mark AB och Aktiebolaget Wetteren med det helägda dotterbolaget Innerstaden 1:103 AB samt det till 44 % delägda Motala Idrottspark AB.

Bild: Kommunens organisation

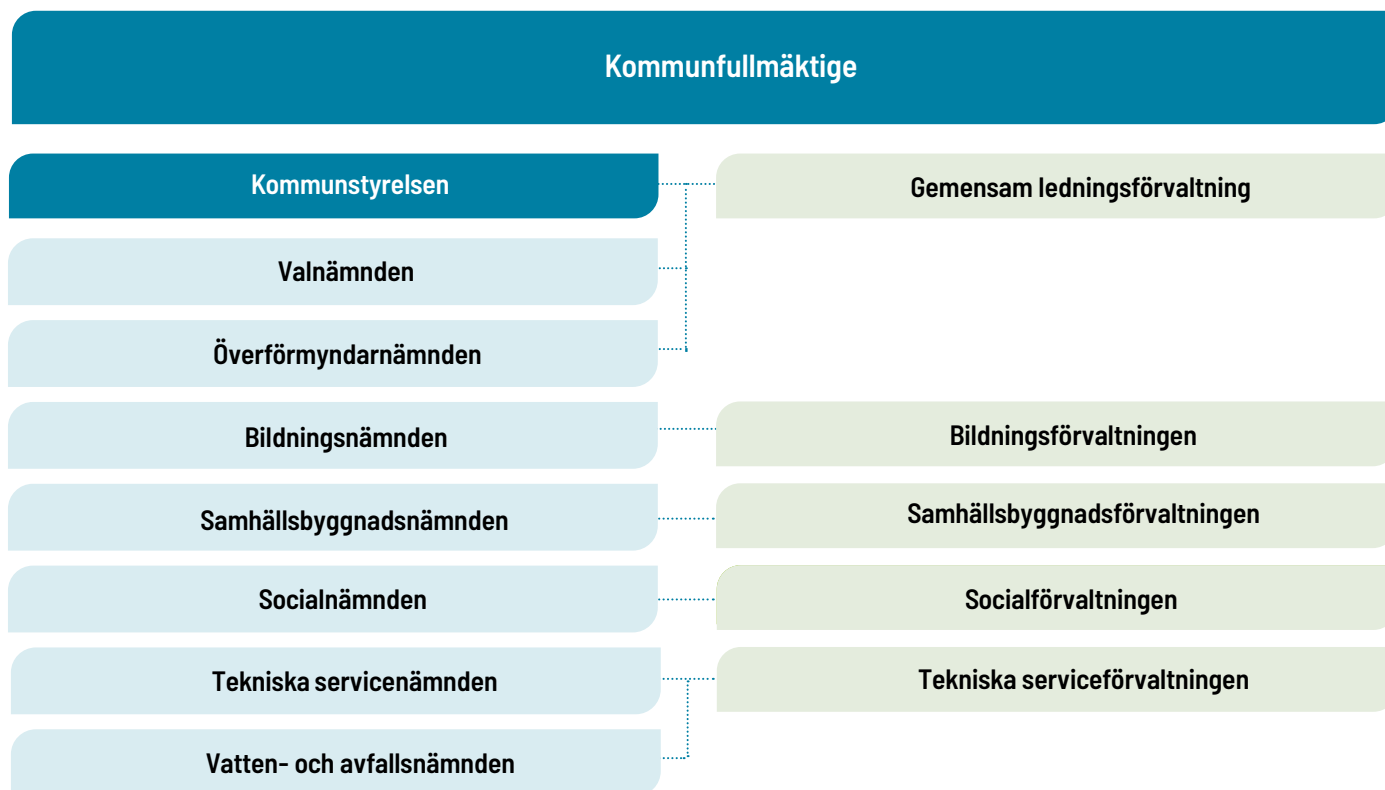
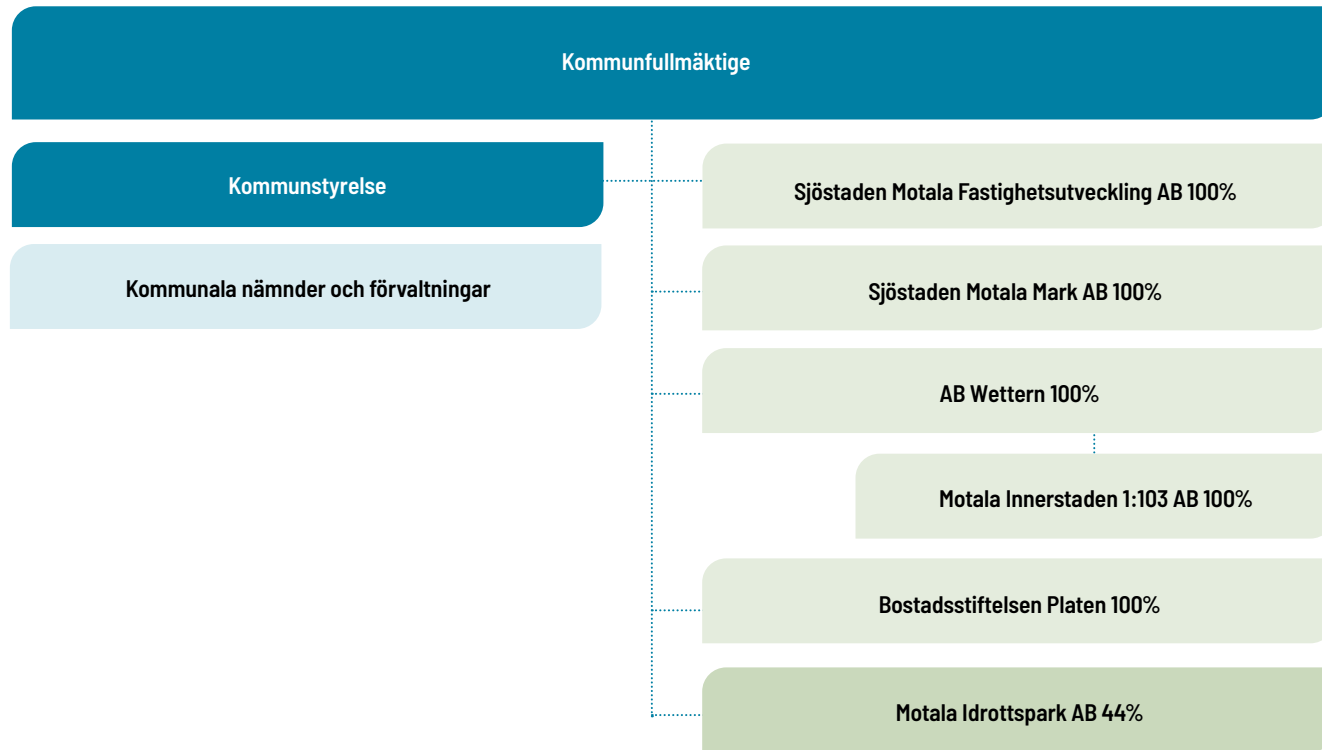

Bild: Kommunkoncernen

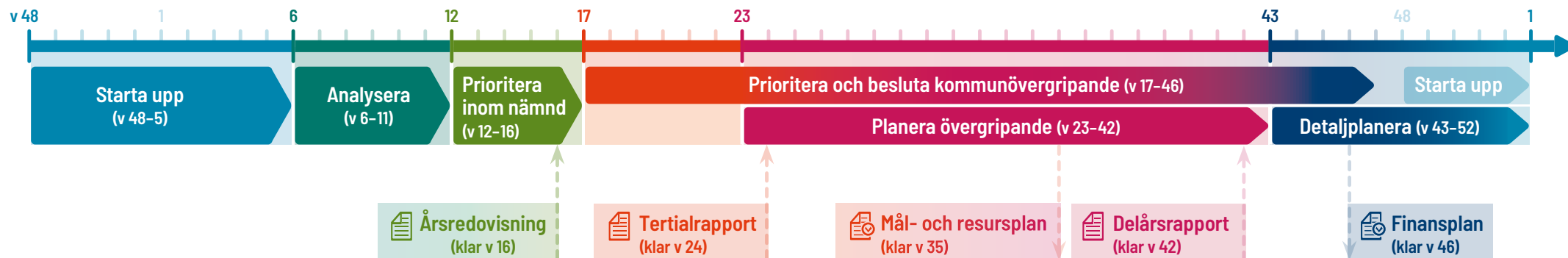
Planerings- och uppföljningsprocessen

Motala kommun arbetar med planering och uppföljning enligt riktlinjer som kommunfullmäktige har beslutat. Planeringsprocessen består av en mer strategisk del som sker på våren och en mer operativ del som sker på hösten. Under den strategiska delen gör förvaltningarna verksamhetsanalyser som ligger till grund för beslut om prioriteringar på kommunnivå som tas av kommunfullmäktige i augusti. Under den operativa delen arbetar nämnderna och förvaltningarna med sin planering utifrån de beslutade ramarna. Först sker en övergripande resursfördelning och därefter detaljplanering av ekonomi och verksamhet som beslutas i december.

Årliga beslut till följd av planeringsprocessen

- April – nämndens yttrande över verksamhetsanalys och prioriteringar
- Augusti – kommunfullmäktiges beslut om Mål och Resursplan (MoR)
- September – nämndens beslut om taxor
- November – kommunfullmäktiges beslut om Finansplan
- December – nämndens beslut om MoR med verksamhetsplan samt internkontrollplan

Bild: Planeringsprocessen

Lokalt utvecklingsprogram (LUP) och målstyrning

Motala kommun arbetar enligt ett gemensamt ledningssystem (LedMot) som är beslutat av kommunfullmäktige. Målsättningen är att genom ett systematiskt arbetssätt leda och styra kommunens verksamhet så att största möjliga nytta skapas för medborgare och kunder.

Styrningen och ledningen av kommunens uppdrag och verksamhet utgörs av mandatperiodens lokala politiska program (LUP) och nämndernas uppdrag enligt beslutade reglementen. Programmet formas utifrån den ledande politikens prioriteringar. Programmet beskriver den önskade lokala utvecklingen under mandatperioden och blir styrande för verksamheten.

Mandatperiodens fokusområden beskriver en övergripande målbild och ambition. Varje fokusområde består sedan av ett eller flera målområden. Målområden med styrtaal beskriver en målbild och ambition inom ett avgränsat område. Målområdena anger också den politiska riktningen och prioriteringen. De beskriver önskade effekter för samhället, kommunens medborgare och kunder. Målsättningen tydliggörs med hjälp av styrtaal som visar på en bestämd riktning och ambition. Styrtalet följs upp och utvärderas med ett eller flera nyckeltal. Nyckeltalen mäts kommungemensamt där utvärderingen bör kunna göras i förhållande till omvärld. Kommunstyrelsen beslutar årligen om målnivåer för alla nyckeltal. Målnivån ska vara rimlig i förhållande till insats och resurser.

Det lokala utvecklingsprogrammet är styrande för verksamheten. Kommunstyrelsen har ansvar för att samordna nämndernas och förvaltningarnas övergripande planering och uppföljning kopplat till mandatperiodens politiska program. Nämnderna ska årligen i respektive mål och resursplan konkretisera styrningen /inriktningar som stödjer den önskade utvecklingen som uttrycks i det lokala utvecklingsprogrammet. Nämnder och förvaltningar bidrar till målens uppfyllelse genom sina aktiviteter. Förvaltningen föreslår övergripande aktiviteter som stödjer de gemensamma resultatmålen. Kommunstyrelsen och nämnderna fastställer de övergripande aktiviteterna i förvaltningarnas verksamhetsplaner. De övergripande aktiviteterna bryts ner i aktiviteter på enhetsnivå.

Budget och resursfördelning

Kommunen ska enligt kommunallagen varje år upprätta en budget för nästa kalenderår. I budgeten ska skattesatsen och anslagen anges samt hur verksamheten ska finansieras. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten under budgetåret. I planen ska det anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Budgeten ska också innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år. Motala kommun benämner sitt budgetdokument för Mål och Resursplan (MoR). Den slutliga resursfördelningen, finansieringen och skattesatsen antas av kommunfullmäktige i november i och med beslutet om Finansplan.

Kommunfullmäktige har antagit riktlinjer för resursfördelning till nämnderna som anger principer för fördelning av anslag till nämnderna och styrelsen.

3. Politisk inriktning för respektive målområde

Målområde 1: Vård, stöd och omsorg
Målområde 2: Skola och utbildning
Målområde 3: Meningsfull sysselsättning
Målområde 4: Integration
Målområde 5: Tillgänglighet och inflytande
Målområde 6: Tryggt och robust samhälle

Fokusområde:
Bo & leva

Målområde 7: Kultur, evenemang och fritid

Fokusområde:
Värdskap & upplevelser

Målområde 8: Företagsklimat i toppklass

Fokusområde:
Entreprenörskap & företagande

Målområde 9: God ekonomisk hushållning
Målområde 10: Attraktiv arbetsgivare
Målområde 11: Miljömässigt hållbar tillväxt
Målområde 12: Stad och landsbygd

Fokusområde:
Hållbart & attraktivt samhälle

A man and a woman are standing on a paved path by a lake, both on bicycles. The woman is on the left, wearing a light blue button-down shirt, black pants, and a black helmet. The man is on the right, wearing a blue jacket, blue jeans, and a black helmet. They are both smiling. In the background, there is a large red bridge with a white railing, a green tree line, and a clear blue sky. A white swan is visible in the bottom left corner of the image.

Bo & leva

3.1 Fokusområde: Bo och leva

Målområde 1: Vård, stöd och omsorg

Målområde 2: Skola och utbildning

Målområde 3: Meningsfull sysselsättning

Målområde 4: Integration

Målområde 5: Tillgänglighet och inflytande

Målområde 6: Tryggt och robust samhälle

Målområde 1:

Vård, stöd och omsorg

Vård, stöd och omsorg har en grundläggande roll i vårt välfärds-samhälle. Vi ska ge stöd till de som behöver det, men också ställa krav för att var och en ska ta ansvar för sitt eget liv och försörjning.

Våra kommuninvånare ska alltid känna att de finns en trygghet inom vård och omsorg. Att vi som individer är olika och befinner oss i skeden i livet som är helt individuella ska inte påverka den sociala tryggheten.

Omsorgen ska hålla en god kvalitet och den digitala utvecklingen ska ses som en möjlighet att ge verksamheten en effektiv och väl-utvecklad service till våra äldre. Vi ser positivt på externa utförare som ökar valfriheten och som bidrar till en bredare arbetsmarknad.

Vi ser att behovet av hemtjänst stadigt ökar då allt fler väljer att bo kvar i eget boende. För att möta den utvecklingen behöver vi utveckla och anpassa vår verksamhet. Vi behöver fortsätta arbetet med att se över tillgången av lokaler samt väga in behovet av reinvesteringar och nyproduktion.

Behovet av LLS insatser ökar och även inom boendestöd (SOL). Vi följer löpande upp vår servicegaranti så att vi kan garantera goda levnadsvillkor för de som är beroende av samhällets insatser.

Ett fortsatt samarbete mellan arbetsmarknadsenheten, arbetsförmedling, försäkringskassan och socialtjänsten är nödvändigt. Det är viktigt att vi kan hjälpa fler att gå från ekonomiskt bistånd till egenförsörjning. Att underlätta för människor att växa av egen kraft.

För att kunna säkerställa en god kvalitet i verksamheten så är kunskaper i svenska en förutsättning för god kommunikation och dokumentation. Kompetensförsörjningsbehovet är fortfarande stort, det innebär att vi behöver göra riktade insatser. Heltid som norm är en viktig del i det arbetet.

STOLT

Målområde 2:

Skola och utbildning

Motala kommun ska erbjuda en bra skola med hög kvalitet för alla. Våra skolor ska erbjuda likvärdig utbildning och vara trygga, där studiero och kompetens hos våra medarbetare ska ge en grund för ökande kunskapsresultat. Dit når vi genom att fortsätta vara en attraktiv arbetsgivare för att vara ett bra val för att attrahera kompetenta medarbetare. Vi fortsätter att jobba med kompetensutveckling för vår personal. En fortsatt effektivisering av skolororganisationen pågår där vi jobbar vidare med omställningen mot större enheter.

Det fria skolvalet fortsätter att utvecklas, vi tror det är en pusselbit när det gäller att bryta skolegregationen i kommunen. Vi ska arbeta vidare med att ha entreprenörskap som en genomgående profil från förskola hela vägen genom gymnasiet. Det är något som Motala ska vara förknippat med. Det är också nödvändigt att vi vänder den negativa trend som vi haft den senaste tiden gällande kunskapsresultaten, och i det arbetet är likvärdig resursfördelning viktig, liksom identifiering av utmaningar och framgångskoncept.

Även våra förskolor behöver en rejäl översyn när det gäller lokaler och underhåll. Att arbeta mot större enheter även här ser vi som nödvändigt. Fördelarna med det är avgörande för en effektiv organisation. Större enheter är en del i att kunna lägga resurser på vår personal. Det ger samordningsvinster både ekonomiskt och pedagogiskt.

Vår vuxenutbildning gör ett viktigt och bra arbete och det är väsentligt att den håller en hög nivå. Att de som kan kommer ut i arbete och egen försörjning är av största vikt både för samhälle och individ och det är avgörande att människor erbjuds rätt förutsättningar i form av relevanta kunskaper, färdigheter och kompetenser. Kunskaper i det svenska språket är en av nycklarna. Ett bra samarbete med arbetsmarknadsenheten kan innebära den extra stöttning som möjliggör steget till arbete för individen och därmed också fler potentiella medarbetare för kommun och företag. Satsningen på ett Campus i centrala Motala kommer också att vara ett led i framgången och ge oss en bredare bas för rekrytering.

Målområde 3:

Meningsfull sysselsättning

För ett meningsfullt och rikt liv är egenförsörjning viktigt. Meningsfull sysselsättning bryter isolering och kan tillgodose alla människors behov av social samvaro. En meningsfull vardag främjar också delaktighet i samhället. Därför satsar vi på utbildning i Motala kommun. Vi har en bred repertoar med allt ifrån UF-företag till grundskola, gymnasium, vuxenutbildning och SFI.

Vi har en tät dialog med våra lokala företag för att se hur vi kan försöka matcha utbildning med rätt kompetens för näringslivet.

Motala är en av de kommuner där ungdomsarbetslösheten minskat mest under de senaste åren men vi måste ge våra medborgare som idag står utanför arbetsmarknaden möjlighet att få en chans till egen försörjning. Det betyder att vi ständigt behöver arbeta med jobbskapande åtgärder inom vår arbetsmarknadsenhet.

Genom gemensamma satsningar via arbetsförmedlingen, arbetsmarknaden och socialtjänsten ska vi skapa fler möjligheter till att komma ut i arbetslivet. Detta bidrar till en god kompetensförsörjning inom både kommun och näringsliv.

Målområde 4:

Integration

Motala och Sverige har under de senaste åren tagit ett stort ansvar för människor på flykt.

Detta har skett med en undermålig integration. Många blir inte en del av samhället utan hamnar i ett utanförskap och detta är tydligt även i Motala.

Att lära sig det svenska språket och viljan att vara en del av samhället är nyckeln, vi ska därför ha strategier med självförsörjning och egenansvar.

Vi vill även motverka den bostadssegregation som är en del av Motala. Det gör vi genom en blandad bebyggelse med blandade upplåtelseformer vid nyproduktion.

Vi ser också att civilsamhället kan bidra till att minska utanförskapet. Detta uppmuntrar vi genom riktade satsningar på föreningar, som speciellt riktar sig till unga som tar ett stort ansvar för att skapa ett inkluderande samhälle. Vår allmännyttan lägger idag stora resurser på integration i sina bostadsområden där vi kan och ska samverka.

Vi behöver samtidigt verka för en ökad integration med särskilt fokus på jämställdhet och kvinnors möjligheter i samhället. Organisationer vars verksamhet motverkar integration, demokrati och jämställdhet ska inte erhålla kommunalt stöd i någon form.

Tillgänglighet och inflytande

Tillgänglighet och inflytande är de viktigaste frågorna i en fungerande demokrati och gör att vi tillsammans kan ta del av och påverka den framtid vi vill skapa tillsammans.

Genom insyn och transparens och ökad tillgänglighet till information ger vi Motalaborna möjlighet att inte bara följa kommunens beslutsprocesser utan också påverka hela vägen från idé till genomförande.

I Motala ska det vara lätt att söka information, skicka frågor och få svar på dessa. Vi ska se till att våra invånare vet vad som pågår och vad som kommer att hända i Motala kommun.

Vi är måna om Motalabornas delaktighet i vår gemensamma framtid och att man känner att man har en möjlighet att påverka kommunens processer.

Vi har ett ansvar att ta tillvara på det engagemang som finns i vår kommun och att skapa möjligheter för Motalaborna att delta i politiska beslut. Vi vill att våra kommuninvånare ska känna att de har en röst och att deras åsikter alltid tas på allvar.

För att uppnå detta skall möjlighet ges till alla, att få stöd och hjälp vid alla sorters kontakter genom till exempel kommun-gemensamma servicecenter. Vi vill att den service som erbjuds ska vara hög och likvärdig för alla, oavsett var i kommunen du bor.

Vi ska öka antalet e-tjänster men lika viktigt är att de är enkla att använda. Informationen skall vara lättillgänglig för alla, inklusive de fem minoritetsspråken. På så sätt kan vi ge alla en möjlighet att vara delaktiga även när man inte kan vara fysiskt närvarande.

Genom ökad digitalisering skapar vi en kommun där alla är inkluderade och där alla är delaktiga.

Tryggt och robust samhälle

Motala kommun ska vara en kommun där alla medborgare ges möjlighet att leva sina liv i ett tryggt samhälle. Verkligheten är tyvärr en annan, inte minst i kommunens utanförskapsområden. Genom förebyggande arbete i samverkan med aktörer som polisen, Bostadsstiftelsen Platen, föreningslivet och civilsamhället skapar vi ett tryggare Motala.

Med polisen har Motala kommunöverenskommelser, bland annat en gemensam handlingsplan, en samverkansöverenskommelse för ett långsiktigt brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete och även ett Medborgarlöfte. Sedan en tid tillbaka träffas kommun- och polisledningarna för att verka för ett tryggare Motala.

Goda värderingar måste grundläggas i familjen. Dessa ska understödjas av skolan. Vi vill därför förbättra samarbetet mellan föräldrar, skola, sociala myndigheter och polisen, för att tidigt fånga upp ungdomar i riskzonen.

Kommunens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete omfattar särskilt numera förutom Charlottenborg även Väster och Ekön. Bråmo är ett viktigt forum där olika aktörer delger varandra värdefull information.

Kommunen ingår i en länsövergripande styrgrupp för att minska brottsligheten i Motala och länet. Tillsammans med t ex kvinnojouren och andra aktörer inom civilsamhället arbetar vi för att göra Motala till en trygg plats att bo och växa upp i. Trygghetsvandringar är också viktiga för att identifiera och åtgärda otrygga områden. Kameraövervakning ska införas i vissa offentliga miljöer.

Civilförsvaret kommer att bli allt viktigare i framtiden och en kontinuerlig planering pågår för att öka tryggheten vid kriser av olika slag. Det nya måltidscentret är ett gott exempel på sådana aktiviteter.

Värdskap & upplevelser

3.2 Fokusområde: Värdskap och upplevelser

Målområde 7: Kultur, evenemang och fritid

Målområde 7:

Kultur, evenemang och fritid

Motala kommun har en lång historia och kulturarvet är något vi vill dela med oss av. Motala är en stad full av upplevelser och vi är vana och har kunskap att arrangera stora event. Vi har ett brett utbud av olika evenemang och upplevelser året runt. Vi ser att de bokade evenemangen i Lokverkstan har satt Motala på kartan på ett sätt som gör oss stolta, spännande bokningar presenteras över hela året. Vi ser ett växande kulturutbud i området kring gamla Motala verkstad och tillsammans med privata alternativ kan vi bidra till ett levande Motala.

Vi ser gärna att fler upptäcker vår kommun. Vårt unika läge med direkt närhet till vatten och fantastisk natur är något vi är stolta över och något vi kommer fortsätta att förädla. Motala är en kommun där vi tydligare kommer att profilera oss inom kultur, evenemang, idrott och fritid. Ett utvecklat värdskap för våra besökare och våra kommuninvånare är viktiga satsningar framöver. Motala är och ska vara ett naturligt och självklart besöksmål.

Vi värnar om ett rikt och jämställt föreningsliv som tillsammans med civilsamhället är en stark kraft. Vår kommun ska erbjuda en mängd moderna idrottsanläggningar som möjliggör att våra duktiga föreningar kan utvecklas. Ett rättvist ekonomiskt stöd till våra föreningar och rimliga hyror ska bidra till en bra och hållbar framtid.

Entreprenörskap & företagande

3.3 Fokusområde: Entreprenörskap & företagande

Målområde 8: Företagsklimat i toppklass

Målområde 8:

Företagsklimat i toppklass

Motala har en tradition av en nyskapande företagsmiljö. Vi har också mångåriga traditioner av företagande genom bland annat Göta kanal och Motala verkstad som fyllde 200 år 2022. Företagen är viktiga för vår kommun – de bidrar med en god tillväxt som skapar arbetsmöjligheter för våra kommuninvånare. Vi vill att företagen ska vara nöjda med vår service, politik och näringslivet ska arbeta gemensamt och känna till varandras förutsättningar. Genom regelbundna företagsbesök och möten ska kommunen stärka den redan goda relation vi har till näringslivet. Genom näringslivsråd och ett nytt näringslivsutskott kan vi fånga upp och skapa aktiviteter för att stärka näringslivet.

Vi ska möjliggöra ett brett utbud av företag i kommunen och främja nyföretagande. För det behöver vi också ha en välkomnande inställning till de nya företag som knackar på dörren till Motala. Delar av den kommunala verksamheten ska konkurrensutsättas för att stimulera till nya idéer och för att gynna andra och locka nya aktörer till vår kommun.

Vi ska underlätta de kommunala upphandlingarna så att lokala och små aktörer kan ta del av upphandlingarna.

Motala ska ha en god beredskap för markområden som underlättar nya företagsetableringar. Våra rutiner behöver kontinuerligt förenklas gällande detaljplan, bygglov, upphandlingar, tillsyn och tillstånd.

Den senaste näringslivsrapporten visar att företagen i Motala har hög lönsamhet och att vi idag har lägre arbetslöshet än tidigare. Nu är det svåra tider med hög inflation men vi vet att företagen är starka och tillsammans blir vi ännu starkare.

Hållbart &
attraktivt
samhälle

3.4 Fokusområde: Hållbart och attraktivt samhälle

Målområde 9: God ekonomisk hushållning

Målområde 10: Attraktiv arbetsgivare

Målområde 11: Miljömässigt hållbar tillväxt

Målområde 12: Stad och landsbygd

Målområde 9:

God ekonomisk hushållning

Vi tar ansvar för kommunens ekonomi. Utmaningarna är många men vi är proaktiva och förberedda inför de tuffa tider vi har framför oss. Motala kommuns ekonomi står sig relativt stark i efterdyningarna av covid 19, med goda resultat de senaste åren. Men vi måste vidta kraftiga åtgärder för en fortsatt god utveckling.

Hög inflation, ökade pensionskostnader och högre löneökningar än tidigare år, innebär att det inte är möjligt att hålla ett resultat på planerade 2,5–4,0 % av skatter och statsbidrag under 2024. Vi budgeterar därmed för ett underskott för 2024 men där vi ser att inför 2025 så bör vi vara tillbaka på positiva resultatnivåer igen. Kostnadsutvecklingen bör inte heller överstiga 3 % av skatteintäkter och statsbidrag och självfinansieringsgraden av investeringarna bör uppgå till minst 50 %, något som kommer vara svårt att klara av med tanke på de investeringar som stundar. Soliditeten bör fortsatt överstiga 20 % och vara stigande.

För att säkerställa en god ekonomisk hushållning behöver vi fortsätta arbeta med omställningar och effektiviseringar. En fortsatt digitalisering är ett verksamt verktyg för att sänka kostnaderna. Varje skattekrone som inte används effektivt är ett misslyckande och måste åtgärdas. Kommunens skattesats ska vara oförändrad under mandatperioden. Årliga effektiviseringar och ransonerings ska ske med närmare 40 miljoner kronor och i förlängningen bör den siffran öka. Samordningsvinster för fastighetsskötseln ska undersökas mellan kommunen och Bostadsstiftelsen Platen.

Motala kommun står de närmaste åren inför stora investeringar med fortsatt hög reinvesteringstakt för att åtgärda det eftersatta underhållet. Beställarorganisationen ska förstärkas då kommunen

står inför stora investeringar. Ett effektivt nyttjande av kommunens lokaler ska ske och ineffektiva lokaler avvecklas. Genom att ta ansvar långsiktigt för en hållbar ekonomisk politik skapar vi de bästa förutsättningarna för Motala att fortsätta växa. Samsyn och helhetssyn är ledord för att detta ska kunna ske.

Målområde 10:

Attraktiv arbetsgivare

Medarbetare är vår viktigaste resurs. Motala kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare med kompetenta, friska och motiverade medarbetare. Motala kommuns arbetsgivarvarumärke ska stärkas och lyfta de individer som underlättar vardagen för sina kollegor.

Kommunens personal är en gemensam resurs som vi behöver ta vara på. En av våra främsta utmaningar är kompetensförsörjningen, det är därför av allra största vikt att vi behåller personal inom kommunen. Vi behöver också vidareutbilda vår personal, samtidigt som vi behöver nyrekrytera personal med god kompetens. Anställning ska ske inom normen för heltid.

Trivsselfaktorn är det som får vår personal att stanna, och med en bra arbetsmiljö får vi en frisk och motiverad personal som vill vara med och utveckla sin arbetsplats. Därför är det viktigt att det systematiska arbetsmiljöarbetet fungerar samt att arbetsmiljöpolicy används och är väl förankrad.

Frisknärvaron ska öka med minskad personalomsättning. En del i detta är taktiska investeringar så att personalen har ändamålsenliga lokaler att vistas i.

73% utnyttjar friskvårdsbidraget vilket är bra och något vi uppmuntrar till ökad användning.

För att identifiera eventuella problem är det viktigt att underlag skapas för framtida beslut, det är därför av vikt att vi får in relevanta underlag som kan komma från undersökningar och enkäter. Både medarbetare och chefer behöver få tid att svara på detta.

Chefskompassen är nu framtagen och en naturlig utveckling av detta är framtagandet av medarbetarkompassen. Det är en del i att förbättra relationen mellan medarbetare och chefer vid förhandling av lön och skapa nya möjligheter till utveckling av arbetsplatsen.

Det personalpolitiska programmet har implementerats och en översyn görs för att fortsätta utveckla programmet och förankra det i våra verksamheter.

Målområde 11:

Miljömässigt hållbar tillväxt

Vattnet, åkrarna och skogen är grunden i Motalas DNA. Att ta hand om vår miljö är att ta hand om oss själva. För oss är det därför av största vikt att hålla Vätterns vatten rent från föroreningar och kemikalier, att högklassig åkermark i det längsta ska värnas och skyddas och att skogen ska vara en aktiv resurs för såväl civilsamhället som näringslivet.

Motala kommuns tillväxt ska präglas av hållbarhet och en god bibehållen miljö. För att kommunen ska kunna växa långsiktigt måste vi värna miljön och växa hållbart. För framtidens energiförsörjning är det av stor vikt med en mix av olika klimatsmarta energikällor. Inom kommunens gränser finns produktion av sol-, vind- och vattenkraft. Kommunen ska ha en positiv attityd vid etablering av solpaneler på privat initiativ.

Ett strategiskt arbete med att identifiera och tillvarata nyttor med Boverkets föreskrifter för digital översiktsplan och geografiska miljöbedömningar i den fysiska planeringen inleds. Vi satsar på rening av läkemedelsrester, PFAS och mikroplaster i avloppsvatten för renare utsläppsvatten i Vättern och Boren. En kampanj för att minska spridning av invasiva arter i våra ekosystem ska genomföras. Fördjupat arbete ska ske med Motalas del i Östergötlands energi- och klimatstrategi.

Satsningarna på förnybar och robust energiförsörjning fortsätter. Till exempel ska installationer av solpaneler på kommunens fastigheter fortsätta. Infrastrukturen för laddstolpar bör utvecklas. En satsning på att uppnå ett energi- och klimateffektivt näringsliv kommer inledas i nära dialog med företagen. Arbetet med att implementera Agenda 2030 fortsätter.

Målområde 12:

Stad och landsbygd

Motala ska vara en livskraftig kommun som växer både i staden och på landsbygden. Vi vill och behöver bli fler invånare i Motala kommun och därför arbetar vi för att ha attraktiva miljöer i hela kommunen för boende, näringsliv och fritid. Detta bidrar till ett rikt och likvärdigt liv för våra medborgare. Vi ska utveckla naturturismen och tillgängliggöra fritidsområden.

Vi vill att hela kommunen ska utvecklas, bra förutsättningar för en levande landsbygd ska vara en självklarhet för både politiker och tjänstepersoner. Tillsammans med kommuninvånare på landsbygden och den politiska landsbygdsgruppen arbetar vi för att stärka och förbättra tillvaron. Arbetet har gett resultat och flera utmärkelser har vunnits. Inga landsbygdsskolor skall avvecklas utan istället utvecklas.

Vi ska ha ett fortsatt högt tempo i samhällsplanering och tillväxthöjande investeringar. Vi ska utveckla nya områden för bebyggelse i samarbete med intressenter på den öppna marknaden. I översiktsplanen har kommunen identifierat ett antal områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen.

Den kommunala servicen ska vara likvärdig i hela kommunen. Vi fortsätter arbetet med att öka tillgängligheten med bredband. Service med nya biblioteksfordonet för landsbygden kommer i närtid.

4. Allmänna förutsättningar

4.1 Befolkningsprognos

Befolkningsutvecklingen i Sverige

Folkmängden i Sverige var 2022 10,5 miljoner. Under 2000-talet har antalet invånare i Sverige ökat betydligt. Denna folkökning beror på att det har fötts fler än det har dött, men framför allt beror den på att fler har invandrat än utvandrat.

Befolkningsutvecklingen i Motala kommun

Året 2022 ökade Motalas folkmängd med 54 personer, från 43 674 vid årets början till 43 728 vid årets slut. Folkmängden ökade tack vare ett positivt flyttnetto med 98 personer medan födelsenettet var -60 personer.

Under 2022 flyttade 1 775 personer till Motala vilket var 43 personer fler än under 2021. Antal personer som flyttade från Motala under 2022 var 1 677 vilket är 3 personer fler än under 2021.

Under 2022 föddes det bara 360 barn vilket är 60 barn färre än föregående år och det lägsta födslotalet under hela 2000-talet. Antalet avlidna personer under året är 420 vilket är 35 personer färre än under föregående år. Första halvåret 2023 flyttade 822 personer till Motala och 720 personer flyttade från Motala. Det föddes 204 barn och 212 personer avled.

Befolkningsprognos 2023-2032

Befolkningen i prognosen skrivs fram ett år i taget med folkbokförda personer i Motala vid halvårsskiftet 2023 som utgångspunkt. De som bor i kommunen men inte är folkbokförda där, t.ex. asylsökande, finns inte med i prognosen.

Antalet födda och döda beräknas för varje år genom att befolkningen i varje åldersklass multipliceras med åldersspecifika frukt-samhetstal respektive dödsrisker. Antalet inflyttare beräknas med

det som hänt i kommunen de tre senaste åren som grund. Dessa värden justeras för att anpassa nivåerna efter de byggplaner som kommunen har under perioden. Denna prognos baseras på kommunens byggprognos från augusti 2023, vilken kan komma att revideras ned. En värdering av kommunens befolkningsprognos har gjorts inför kommunfullmäktiges beslut om Finansplan i november 2023.

Antalet utflyttare beräknas utifrån ett genomsnitt av de tre senaste årens utflyttning. Utflyttningsbenägenheten i varje ålder multipliceras med folkmängden i motsvarande ålder vilket ger antalet utflyttare efter ålder och kön.

Tabell: Utvecklingen av folkmängden och förändringskomponenter över tiden. Prognos för åren 2023 och framåt.

	1980	1990	2000	2022	2023	2032
Födda	522	577	387	360	385	453
Döda	532	505	464	420	438	512
Födelseöverskott	-10	72	-77	-60	-53	-59
Inflyttade	1 576	1 545	1 511	1 775	1 751	2 097
Utflyttade	1 550	1 332	1 444	1 677	1 535	1 788
Flyttnetto	26	213	67	98	216	309
Folkökning	16	285	-10	38	163	250
Folkmängd	41 965	41 994	42 175	43 728	43 891	47 282

Under prognosperioden 2023-2032 beräknas Motala kommuns folkmängd att öka från 43 728 till 47 282 vilket är en ökning med 3 554 personer. Flyttnettot förväntas att bli i genomsnitt 426 personer per år och födelsenettet -70 personer per år. Det ger en förändring med i snitt 356 personer per år.

4.2 Finansiella förutsättningar

Enligt SKR:s ekonomirapport från maj 2023 är det uppenbart att de ekonomiska utmaningarna för kommuner och regioner nu blir alltmer påtagliga. Hög inflation, ökade pensionskostnader och stigande räntekostnader bidrar till ett historiskt lågt resultat. Många kommuner och nästan alla regioner förväntas redovisa underskott både i år och nästa år. Åtgärder kommer dock att vidtas. Men på flera håll är underskotten så stora att de inte är möjliga att hantera på kort sikt, vilket innebär att resultatnivån trots åtgärder i de allra flesta regioner och många kommuner förväntas bli negativ både i år och nästa år. När och hur mycket inflationen dämpas är avgörande för den ekonomiska utvecklingen. SKR bedömer att resultaten återhämtas under 2025 och 2026. Samtidigt ökar de långsiktiga behoven av välfärd och bristen på arbetskraft växer när invånare över 80 år blir allt fler. Kompetensförsörjningen fortsätter att vara en stor utmaning. Den långsiktiga situationen, och därmed utmaningarna, ser olika ut beroende på kommunens eller regionens ekonomiska ställning, struktur, investeringsbehov och framtida befolkningsförändring.

De finansiella förutsättningarna för Motala kommun grundar sig i en långsiktig finansiell analys och framskrivning av kommunens ekonomi. Analysen uppdateras årligen utifrån kommunens senaste kostnadsläge, befolkningsprognos samt investeringsplaner. I nuläget visar analysen på ett behov av att i genomsnitt minska kommunens kostnader med 1,2 % varje år fram till 2031 för att undvika skattechöjning. Förutsättningarna inför budgetåret 2024 är väsentligt försämrade jämfört med tidigare år och dessutom mycket osäkra. Ökade pensioner, inflation samt stigande räntor bidrar till en kraftig kostnadsutveckling. Pensionskostnaderna förväntas minska 2025 men prognosen för detta är mycket osäker. Det råder också stor osäkerhet kring utvecklingen av skatteintäkter och statsbidrag. Trots att effektiviseringar har inarbetats med 45 mnkr i nämndernas ramar budgeterar kommunen med ett ianspråktagande av resultatutjämningsreserven i nuläget.

Utöver dessa försämrade förhållningarna har kommunen en reell utmaning i att hantera den demografiska förändringen i samhället vilket kommer att leda till ökade kostnader samt ökat behov av kompetens. Det största kostnadstrycket förväntas inom äldreomsorgen där kostnaderna för denna verksamhet förväntas öka med 25 % fram till 2031. Det förväntade kostnadstrycket inom äldreomsorgen har dock minskat tack vare en lägre kostnadsutveckling under 2022.

Det är också tydligt i analysen att kommunens investeringsplaner i hög grad överstiger de beräknade demografiska investeringsbehov som borde föreligga på grund av befolkningens sammansättning och utveckling. Den stora volymen beror främst på statusen på befintliga lokaler där behovet av omstrukturering är stort.

4.3 Finansiella mål

Kommunfullmäktige har under våren 2023 antagit fem finansiella mål som ska möjliggöra för kommunen att möta den långsiktiga finansiella utmaningen:

1. Mål för kostnadsutvecklingen – Kommunen ska ha en stark styrning och kontroll av kostnadsutvecklingen i verksamheterna. Målsättningen är att kommunens årliga kostnadsutveckling per invånare inte ska överstiga 3 procent
2. Mål för årets resultat – Årets resultat ska bidra till att stärka kommunens finansiella förutsättningar. Målsättningen är att årets resultat ska vara i intervallet 2,5–4 procent.
3. Mål för självfinansiering av investeringar – Kommunen ska i hög grad finansiera sina investeringar med egna medel. Målsättningen är att självfinansieringsgraden av årets investeringar i genomsnitt ska uppgå till minst 50 procent.

4. Mål för låneskulden – Kommunen ska eftersträva en låg grad av skuldsättning. Målsättningen är att kommunens låneskuld inte ska överstiga 50 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning.

5. Mål för soliditeten – Kommunen ska eftersträva att stärka sin långsiktiga betalningsförmåga. Målsättningen är att Soliditeten inklusive ansvarsförbindelsen ska överstiga 20 % och långsiktigt stärkas.

Förslaget till Mål och Resursplan för 2024–2026 innebär att kommunen sannolikt inte kommer leva upp till flera av de beslutade målen även om det i nuläget ser något bättre ut 2026, då målet för resultat och självfinansiering förväntas uppnås och soliditeten stärkas.

Den förväntade kostnadsutvecklingen per invånare kommer att beräknas när utfallet är känt. Den låga måluppfyllelsen under 2024–2026 kommer att innebära väsentligt högre effektiviseringskrav 2027 enligt den långsiktiga analysen om kommunen då ska leva upp till de finansiella målen.

5. Resursfördelning

5.1 Politisk inriktning och förutsättningar för resursfördelning

Motala kommun står fortsatt inför ekonomiska utmaningar och detta måste hanteras. 2024 blir ett exceptionellt utmanande år då inflation, pensionsåtaganden och andra kostnadsdrivande effekter sammanfaller under ett och samma år.

För budgetåret 2024 tar vi höjd för ett effektiviseringsutrymme om 45 miljoner kronor. Det är ett lågt mål men i och med de kostnadsdrivande effekterna i vår omvärld ser vi att det blir utmanande att bibehålla en god kvalitet i våra verksamheter med högre effektiviseringskrav under en så begränsad tid.

Det är dock viktigt att förmedla att detta inte är ett spararbete för ett enskilt år utan effektiviseringskraven kommer bestå över tid utifrån de krav som demografin ställer. Vi får en allt äldre befolkning som ställer krav på den kommunala servicen.

För budgetåret 2024 ser vi att det går att öka intäkter för den kommunala servicen. Detta gäller bland annat inhyrning i kommunala lokaler men vi ser även att det finns potential att hämta in tjänster som upphandlas av kommunen. Många beslut är redan fattade och kommer få full effekt under 2024.

Kommunen bedriver ett målmedvetet arbete för att långsiktigt ställa om våra verksamheter för att möta framtidens krav, utan att sänka kvaliteten. Vi kan inte blunda för att vi har utmaningar med kompetensförsörjning, vilket gör att vi kommer få svårt att rekrytera personal. Detta sker redan nu och det kommer eskalera.

Med anledning av regeringens höstproposition samt omfördelningar enligt kommunens resursfördelningsmodell för investeringar och lokaler bedöms ett reformutrymme motsvarande 15 mnkr finnas i jämförelse med den preliminära resultatbudget som kommunfullmäktige beslutade om 2023-08-21.

Reformutrymmet fördelas med 10 mnkr till bildningsnämnden för att täcka grundskolans ökade kostnader till följd av fler elever i fristående skolor under den övergångsperiod då omställning sker i övriga delar av kommunen. Vidare tilldelas bildningsnämnden 3 mnkr för en satsning på att öka kunskapsresultaten i grundskolan/tidiga insatser samt 1 mnkr för arbetet med kommunens evenemangsstrategi. Socialnämnden tilldelas 1 mnkr för arbetet med att förebygga välfärdsbrottslighet genom kontroll av utbetalningar.

Utöver dessa prioriteringar ska effekterna av förändrade arbetstidsregler samt förändrade taxor särskilt följas under 2024.

Det gör att vi måste arbeta smartare, nyttja ny teknologi och organisera oss i större enheter där så är möjligt. Detta är ett pågående arbete där kommunledning och politik tagit fram flera områden för utveckling.

Inför 2024 så arbetar vi vidare med de ambitionerna. Samtidigt ställer vi oss frågan, vad är bra att ha och vad är nödvändigt att erbjuda som en kommun. Vår prioritering kommer ligga i att värna grunduppdraget, skola, vård och omsorg.

Vi kommer också behöva vidta åtgärder där vi minskar anslagen till verksamheter. Det handlar om anslag till vuxenutbildning och SFI, det handlar om arbetsmarknadsenheten och kulturverksamheten. Vi fortsätter värna skola vård och omsorg men det är av absolut vikt att vi fortsätter ett omställningsarbete även i de verksamheterna. Vi fortsätter samtidigt med optimeringar av allt ifrån fordonshantering till samverkan mellan våra förvaltningar där det finns mer att göra. Vi lyfter potentialen om samordnad administration. Exempel på det är Sesam som ökar samordningen inom samhällsbyggnadsprocessen med syfte att få en effektivare hantering och kan göra rätt avvägningar i tidiga skeden.

Samtidigt ser vi att demografin förändras vilket gör att vi måste anpassa våra verksamheter. Vi ser också att vi behöver anpassa integrationsverksamheten till ett nytt normalläge då färre flyktingar kommer till Sverige. Det är kort sagt många omställningar som sker och vi jobbar ständigt med att leverera en så effektiv verksamhet som möjligt.

5.2 Resultatbudget

Det budgeterade resultatet för 2024 uppgår till -0,5 % av skatter och bidrag vilket motsvarar -15 mnkr. Skatteintäkter är beräknade enligt SKR:s prognos från oktober. För samtliga år ingår en säkerhetsmarginal för variationer i skatteintäkter och inflation på 15-30 mnkr per år.

På grund av det rådande ekonomiska läget med ökade pensioner, ökad inflation och ökade räntor bedöms det finansiella målet avseende resultatmål inte kunna uppnås för perioden 2024-2025. För 2024 budgeteras dessutom med ett förväntat ianspråktagande av resultatutjämningsreserven.

Avskrivningar och finansiella kostnader ökar årligen till följd av en ökande investeringstakt.

Tabell: Resultatbudget

Mnkr	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Verksamhetens nettokostnad	-2 977,4	-2 980,8	-3 013,8
Avskrivningar	-171,6	-195,0	-215,0
Verksamhetens nettokostnader	-3 149,0	-3 175,8	-3 228,8
Skatteintäkter	2 238,6	2 333,0	2 421,0
Generella statsbidrag och utjämning	924,1	934,5	947,3
Verksamhetens resultat	13,8	91,7	139,4
Finansiella intäkter	8,0	8,0	8,0
Finansiella kostnader	-36,8	-49,7	-64,4
Resultat efter finansiella poster	-15,0	50,0	83,0
Årets resultat	-15,0	50,0	83,0
Årets resultat i % av skatter och bidrag	-0,5%	1,5%	2,5%
Ianspråktagande av RUR	15,0		
Balanskravsresultat	0,0		
Tidigare avsatt till RUR	175,1		
Summa RUR	160,1		

Beräkning av nämndernas och styrelsens anslag

Nämndernas ramar beräknas och kompenseras enligt kommunfullmäktiges resursfördelningsmodell. Beräkning baseras på kommunens befolkningsprognos samt SKR:s inflations- och löneantaganden från oktober 2023.

För 2024 är effektiviseringar motsvarande 45 mnkr inarbetade. 17 mnkr av dessa avser justeringar i resursfördelningsmodellen. Det handlar dels om en anpassning av volymkompensationen till socialnämnden utifrån bedömt behov samt justeringar av fastighetsverksamhetens anslag med anledning av sänkta elpriser. Dessutom är samtliga nämnders kompensation för priser justerad med totalt 10 mnkr utifrån en avstämning av 2023 års kompensation.

Politiska prioriteringar enligt kolumnen reformutrymme beskrivs på sidan 30.

Tabell: Kompensation per nämnd, netto

Mnkr	2024				2025		2026	
	Lön- och pris-kompensation, netto	Volym kompensation	Ny effektivisering 2024	Reform-utrymme	Lön- och pris-kompensation, netto	Volym-kompensation	Lön- och pris-kompensation, netto	Volym-kompensation
Kommunfullmäktige	0,1	0,0	-0,2		0,0	0,0	0,1	0,0
Revision	0,1	0,0	0,0		0,1	0,0	0,1	0,0
Valnämnd	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0	0,0	0,0
Överförmyndarnämnd	0,4	0,0	0,0		0,1	0,0	0,4	0,0
Kommunstyrelse	8,2	0,0	-1,6		2,3	0,0	5,6	0,0
Bildningsnämnd	54,3	-8,6	-13,0	14,0	9,5	-2,9	34,1	4,1
Samhällsbyggnadsnämnd	6,3	0,0	-5,3		1,9	0,0	4,3	0,0
Socialnämnd	52,6	17,6	-8,8	1,0	13,2	13,6	35,8	15,8
Teknisk Servicenämnd	17,4	-1,6	-6,6		8,4	-0,7	13,2	0,7
Kommunövergripande			-9,6				0,0	0,0
Summa	139,4	7,4	-45,0	15,0	35,5	10,0	93,5	20,6

Av tabellen nedan framgår en specifikation av hur verksamhetens nettokostnader enligt resultatbudgeten fördelas på nämnderna samt på finansförvaltningen. Planen för 2025 och 2026 innehåller ett preliminärt effektiviseringsbehov på 40 mnkr per år.

Tabell: Nämndernas anslag

Nämnd, mnkr	2024	2025	2026
Kommunfullmäktige	-2,5	-2,5	-2,6
Revision	-2,2	-2,3	-2,3
Valnämnd	-0,9	-0,1	-0,1
Överförmyndarnämnd	-6,8	-7,0	-7,3
Kommunstyrelsen	-211,3	-213,6	-219,1
Bildningsnämnd	-1 079,3	-1 086,7	-1 126,4
Samhällsbyggnadsnämnd	-149,3	-151,1	-155,5
Socialnämnd	-1 162,1	-1 175,8	-1 226,5
Teknisk servicenämnd	-515,5	-523,3	-537,2
Effektivisering ej fördelat	9,6	9,6	9,6
Summa nämndernas ramar	-3 120,3	-3 152,6	-3 267,3
Finansförvaltningen	-28,7	-63,2	-1,5
Effektiviseringsbehov 2025		40	40
Effektiviseringsbehov 2026			
Verksamhetens nettokostnader	-3 149,0	-3 175,8	-3 228,8

5.3 Exploateringsbudget

Med markexploatering avses åtgärder för att anskaffa, bearbeta och iordningställa råmark för att kunna bygga bostäder, affärer, kontor eller industrier. I exploateringsverksamheten ingår därmed också att bygga kompletterande gemensamma anordningar som gator, grönområden samt VA- och elanläggningar.

Den generella inriktningen av exploateringsprojekt är att den finansieras via försäljningsinkomster. Kommunfullmäktige fastställer därför inga ramar för exploateringsverksamheten utan enbart leveransplaner.

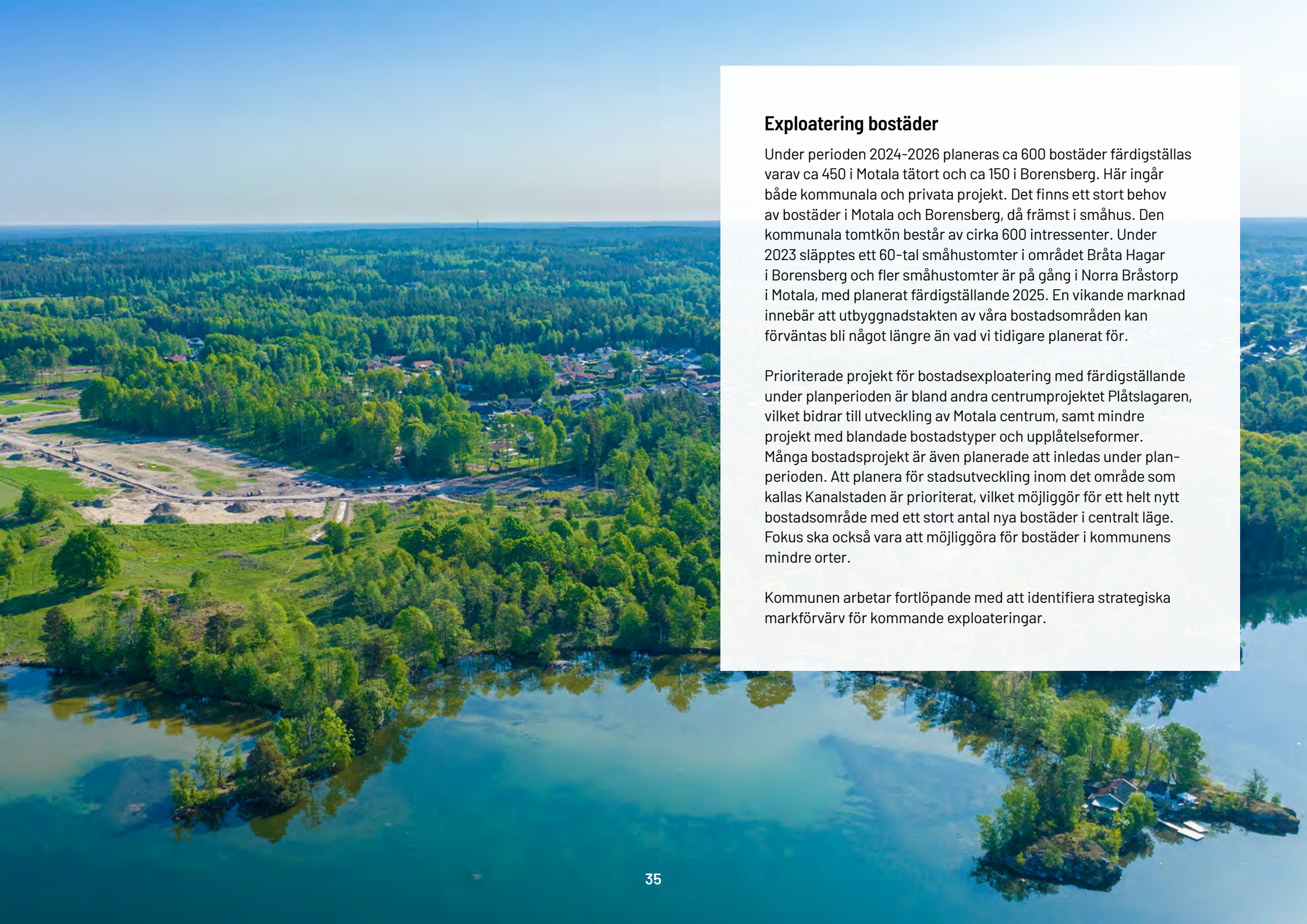
För varje exploateringsprojekt beslutar kommunstyrelsen om en exploateringskalkyl som fastställer projektets budget i form av förväntade utgifter och inkomster.

Projekten innebär normalt sett att inkomsterna kommer ett eller flera år efter att kommunen haft utgifter. Eventuella över- eller underskott av exploateringen redovisas som vinst eller förlust i resultaträkningen.

Leveransplan

Tabell: Leveransplan

	2024	2025	2026
Bostäder, antal			
Motala	50	55	375
Borensberg	25	45	83
Övriga kommunen	0	0	0
Verksamheter, kvm mark			
Motala	135 000	282 000	80 000
Borensberg	80 000	40 000	40 000

Exploatering bostäder

Under perioden 2024–2026 planeras ca 600 bostäder färdigställas varav ca 450 i Motala tätort och ca 150 i Borensberg. Här ingår både kommunala och privata projekt. Det finns ett stort behov av bostäder i Motala och Borensberg, då främst i småhus. Den kommunala tomtkön består av cirka 600 intressenter. Under 2023 släpptes ett 60-tal småhustomter i området Bråta Hagar i Borensberg och fler småhustomter är på gång i Norra Bråstorp i Motala, med planerat färdigställande 2025. En vikande marknad innebär att utbyggnadstakten av våra bostadsområden kan förväntas bli något längre än vad vi tidigare planerat för.

Prioriterade projekt för bostadsexploatering med färdigställande under planperioden är bland andra centrumprojektet Plåtslagaren, vilket bidrar till utveckling av Motala centrum, samt mindre projekt med blandade bostadstyper och upplåtelseformer. Många bostadsprojekt är även planerade att inledas under planperioden. Att planera för stadsutveckling inom det område som kallas Kanalstaden är prioriterat, vilket möjliggör för ett helt nytt bostadsområde med ett stort antal nya bostäder i centralt läge. Fokus ska också vara att möjliggöra för bostäder i kommunens mindre orter.

Kommunen arbetar fortlopande med att identifiera strategiska markförvärv för kommande exploateringar.

Exploatering verksamheter

I kommunen finns ledig mark för både industri och handel men efterfrågan på mark är stor och tillgången på planlagd mark för verksamheter minskar. För att vara attraktiva för nya verksamhetsetableringar är det viktigt att det finns alternativa områden som passar olika verksamheter bra.

Under perioden 2024-2026 färdigställs utbyggnad av ny verksamhetsmark i Norrsten och Bråstorp i Motala, vilka möjliggör för olika typer av verksamheter (handel, industri etc).

Den tillgängliga marken inom de fem detaljplaneområdena för Lalandias etablering räknas in i leveransplanen för verksamhetsmark.

Exploatering Varamoprojektet

De fem detaljplanerna för Lalandias etablering i Motala antogs av kommunfullmäktige i december 2018. En detaljplan, Toppmurklan, har vunnit lagakraft. Detaljplanerna för Folkets Park, Fjällskivlingen och Badgästen upphävdes i mark- och miljödomstolen vilket innebär att de planerna måste omarbetas. Detaljplanen för Tvätt-svampen, där Lalandias huvudanläggning samt den kommunala simhallen ska placeras, är nu upphävd av mark- och miljööverdomstolen, vilket så innebär att även den planen behöver arbetas om.

Arbetet med uppdaterade detaljplaner pågår med förväntat antagande i början av 2024. En budget för kommunens åtagande i samband med genomförandet av etableringen är framtagen. Investeringen innebär en möjlighet för etablering av Lalandias koncept i Motala vilket bedöms leda till flera hundra nya arbetstillfällen och ett stort utökat antal besökare till kommunen årligen.

De stora utgiftsposterna utgörs av inköp av fastigheter, omledning av Varamovägen vid Folkets Park samt byggnation av nya parkeringsplatser. Investeringen är påbörjad, när projektet kan färdigställas är avhängt av när det finns lagakraftvunna detaljplaner.

Investeringsbudget

Investeringsramar

Kommunfullmäktiges beslut om investeringar innebär att en totalram för investeringsutgifterna för varje år fastställs. Investeringsramen är fördelad på huvudkategorierna lokalinvestering, utvecklingsprojekt för tillväxt, reinvesteringar samt vatten- och avfallsnämndens investeringar. Kommunstyrelsen fattar projektbeslut inom de fastslagna ramarna, med undantag för vatten- och avfallsnämnden som fattar projektbeslut inom sina egna rammar. Nämnderna förfogar över hur de årliga reinvesteringsramarna fördelas. Sammantaget innebär detta att ramen för investeringsutgifter 2024 uppgår till 631,5 mnkr.

Utgångspunkten är att investeringsutgifterna i huvudsak ska vara självfinansierade genom årets resultat samt årets avskrivningar. För perioden 2024-2026 kommer investeringsutgifterna ligga västenligt över självfinansieringsutrymmet och upplåning kommer att krävas.

Tabell: Kommunfullmäktiges ram för investeringsutgifter 2024-2026

Mnkr	Ramar 2024	Ramar 2025	Ramar 2026
Total investeringsram	631,5	615,2	597,7
Lokalinvestering	350,0	325,0	275,0
Utvecklingsprojekt för tillväxt	20,0	15,0	82,0
Utvecklingsprojekt finansiering Trafikverket	10,0	10,0	10,0
Reinvesteringar	143,3	174,0	121,5
Kommunstyrelsen	46,0	64,5	33,7
Bildningsnämnden	7,5	6,0	6,0
Samhällsbyggnadsnämnden	45,2	57,7	40,2
Socialnämnden	3,0	3,0	3,0
Tekniska servicenämnden	41,7	42,8	38,6
Investeringar Vatten- och avfallsnämnden	108,2	91,2	109,2
Projektbeslut VAN	60,6	42,2	58,7
Reinvesteringar VAN	47,6	49,0	50,5

Lokalinvesteringar

Lokalinvesteringar ska bidra till kommunens omställningsresa. I beredningen ska möjligheten till omställning värderas med utgångspunkt i kvalitet mot kund och medborgare, kommunens ekonomi och i att attrahera och behålla personal. Omställningen måste ske nu och med en långsiktighet.

Vi kommer att se avveckling och utveckling samtidigt. Det innebär att vi satsar och bygger samtidigt som vi rationaliserar och avvecklar för att möjliggöra för effektiviseringar. I en tid då våra lokalkostnader ökar måste vi agera som en modern och ansvarstagande organisation. Vi bygger nytt för framtidens verksamhet samtidigt som vi tar hand om befintliga lokaler som ska finnas kvar över tid.

Målområde 1: Vård, stöd och omsorg

- Förädla Samuelsbergshemmet i syfte att samla verksamheter i egenägda lokaler.
- Möjliggöra effektivare drift genom att bygga större enheter för olika boendeformer.
- Pröva möjligheten för samlokalisering vid uppkomna lokalbehov.
- Säkra tillgången till ändamålsenliga lokaler inom LSS och socialpsykiatri för korttidsboende och fritidsverksamhet för barn och ungdomar.
- Framtidsäkra för verksamheten nödvändiga anläggningar inom daglig verksamhet.

Målområde 2: Skola och utbildning

- En stor satsning på Ekön och Vätternskolan, investering i ett utsatt område som möjliggör en attraktiv skola och bidrar till ett hållbart samhälle.
- Charlottenborg, en tillgänglig tomt för skola/förskola på vilken en ny förskola föreslås byggas. Uppförandet av en ny förskola på platsen möjliggör avveckling av mindre enheter och omställning till större enheter.
- Borensberg, förskolan effektiviseras genom satsning på nyproduktion av en förskola dimensionerad för 8 avdelningar eller mer. Attraktiva skolmiljöer måste skapas genom livstids förlängning av befintliga skolor.

Målområde 5: Tillgänglighet och inflytande

- Möjliggöra för smart samlokalisering och utveckling genom satsning på nya lokaler. En nyetablering inom egen fastighet som skapar förutsättningar att samla våra administrativa enheter utan fysiska begränsningar och geografiska avstånd som försvårar samarbeten. En flyttkedja innebär också stora möjligheter till omställning och nytänkande.

Målområde 6: Tryggt och robust samhälle

- Skapa beredskap för tillhandahållande av trygghetspunkter i händelse av kris. Ett ansvarstagande av kommunen i vid extra ordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Kommunen ska verka för olika aktörers samverkan i det geografiska området och kommunen har det yttersta ansvaret för att de människor som bor eller vistas får det stöd och hjälp den behöver.

Projektbeslut lokalinvesteringar i kommunstyrelsen

Tabellen nedan visar hur beslutade och planerade beslut påverkar utgifterna under perioden.

Tabell: Av kommunstyrelsen beslutade och planerade lokalinvesteringar

		Ramar 2024	Ramar 2025	Ramar 2026
Lokalinvestering		350,0	325,0	275,0
Beslutade lokalinvesteringar	Projektbeslut KS	105,0	0,0	0,0
Sagomossen förskola om- och tillbyggnad	2022-08-30	10,0	0,0	0,0
Strandvägen och Samuelsberg	2022-09-27	45,0	0,0	0,0
Måltidscentrum	2022-12-20	50,0	0,0	0,0
Planerade lokalinvesteringar		220,0	310,0	275,0
Ny förskola Bråta Hagar		50,0	0,0	0,0
Vätternskolan inkl. idrottshall och fritidsgård		60,0	80,0	125,0
Ersättningsinvestering grundskolor		30,0	50,0	50,0
Ersättningsinvestering förskolor		30,0	40,0	0,0
Ersättningsinvestering gymnasieskola		10,0	10,0	10,0
Ersättningsinvestering omsorg		35,0	75,0	40,0
Administration Orion		0,0	50,0	50,0
Trygghetspunkter		5,0	5,0	0,0
Lokalinvestering-intäktsfinansierad		25,0	15,0	0,0
Ny bussdepå		25,0	15,0	0,0

Utvecklingsprojekt för tillväxt

Investeringar utifrån stadsutveckling

Projekt som uppkommit utifrån andra stadsutvecklingsinitiativ. Kan föregås av t ex planprogram eller större detaljplaneläggningar. Kan även ha sitt ursprung ur visionsprogram eller olika typer av styrdokument. Till exempel utredning av förutsättningar för parkeringshus som vid byggnation möjliggör för bostadsförtätningsprojekt i centrum eller ombyggnation av trafikplats etc.

Investeringar utifrån trafik- och mobilitet kopplat mot stadsutveckling

Investeringar som krävs för att skapa förutsättningar för attraktivare och säkrare trafikstråk eller för att möjliggöra för alternativa trafikslag. Till exempel utredning av bättre passage över Strömbron i Borensberg eller omdaning av gatustråk.

Utveckling allmän platsmark

Avser investeringar som ska stärka Motala kommun som plats och skapar attraktiva platser för alla att vistas på. Till exempel åtgärder för att öka attraktiviteten i särskilda stadsdelar eller omdaning av park- och torgytor.

Årliga satsningar, mindre åtgärder stadsutveckling

Årliga investeringsmedel för att möjliggöra för till exempel mindre åtgärder för att öka trafiksäkerheten vid enskilda korsningar, attraktivitetshöjande åtgärder på tomma ytor inom allmän platsmark eller åtgärder för att stimulera levande attraktiva orter på vår landsbygd.

Projektbeslut tillväxtinvesteringar i kommunstyrelsen

Tabellen nedan visar hur beslutade och planerade beslut påverkar utgifterna under perioden.

Tabell: Av kommunstyrelsen beslutade och planerade tillväxtinvesteringar

Mnkr		Ramar 2024	Ramar 2025	Ramar 2026
Utvecklingsprojekt för tillväxt		20,0	15,0	82,0
Beslutade tillväxtinvesteringar				
	Projektbeslut KS	6,5	7,5	0,0
Gästhamn Motala hamn	2022-10-25	0,5	2,5	0,0
Stora torget	-	0,5	5,0	0,0
Trivselhöjande åtgärder allmän platsmark	2021-11-23	2,5	0,0	0,0
Trivselhöjande åtgärder allmän platsmark	2022-10-25	3,0	0,0	0,0
Planerade tillväxtinvesteringar		13,5	7,5	82,0
Utveckling Varamobaden		3,0	3,0	3,0
Aktivitetsytor Charlottenborg		2,5	0,5	0,0
Fastighetsförvärv		5,0	3,0	5,0
Landsbygdsutveckling		1,0	1,0	1,0
Kanalparken		0,0	0,0	2,0
Borgmästartorget		0,0	0,0	1,0
Utsiktsparken		2,0	0,0	0,0
Parkeringshus		0,0	0,0	70,0

Investering med anledning av exploatering

Löpande under året godkänner kommunstyrelsens exploateringskalkyler inför genomförande av exploatering av bostäder och verksamhetsmark. I samband att dessa kalkyler fastställs kommer investeringsutgifterna i den totala investeringsbudgeten att öka med anledning av dessa beslut.

5.5 Balansbudget

Tabell: Balansbudget

Mnkr	Prognos 2024	Prognos 2025	Prognos 2026
Tillgångar			
Anläggningstillgångar (materiella och finansiella)	3 127,5	3 547,6	3 930,2
Bidrag till statlig infrastruktur	32,1	27,9	23,7
Förråd	73,7	84,0	69,0
Fordringar	350,0	347,4	350,7
Nettokassa	47,8	59,9	62,5
Summa omsättningstillgångar	471,5	491,3	482,2
Summa tillgångar	3 631,1	4 066,8	4 436,1
Eget kapital och skulder			
Eget kapital	-1 496,7	-1 546,7	-1 629,7
Avsättning för pensioner m m	-98,6	-103,6	-93,6
Långfristiga skulder	-1 345,8	-1 721,6	-2 017,8
Kortfristiga skulder	-690,0	-695,0	-695,0
Summa eget kapital och skulder	-3 631,1	-4 066,8	-4 436,1

5.6 Finansieringsbudget

Tabell: Finansieringsbudget

Mnkr	Prognos 2024	Plan 2025	Plan 2026
Den löpande verksamheten			
Årets resultat	-15,0	50,0	83,0
Justering för av- och nedskrivningar	172,0	195,0	215,0
Övriga ej likviditetspåverkande poster	4,2	4,2	4,2
Medel från den löpande verksamheten	161,2	249,2	302,2
Investeringsverksamheten			
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-631,5	-615,2	-597,7
Förvärv av materiella anläggningstillgångar, dec 2023	-200,0		
Medel från investeringsverksamheten	-831,5	-615,2	-597,7
Finansieringsverksamheten			
Nyupptagna lån	670,0	380,0	300,0
Amortering av skuld	-2,0	-2,0	-2,0
Medel från finansieringsverksamheten	668,1	378,1	298,1
Årets kassaflöde	-2,2	12,1	2,6
Likvida medel vid årets början (exkl checkkredit)	40,0	37,8	49,9
Likvida medel vid årets slut (exkl checkkredit)	37,8	49,9	52,5

För 2023 finns en beslutad ram för nyupplåning på 325 mnkr. Ingen upplåning beräknas ske under 2023 pga förändringar och förseningar i vissa investeringsprojekt.

I finansieringsbudgeten för 2024 återfinns under rubriken Investeringsverksamheten dels den beslutade investeringsvolymen för 2024 och dels det upplåningsbehov som beräknas i inledningen av 2024 till följd av investeringsutgifter som uppstår i december 2023.

5.7 Finansiella nyckeltal

Tabell: Finansiella mål

	Prognos 2024	Prognos 2025	Prognos 2026
Årets resultat, andel av skatter och bidrag	-0,5%	1,5%	2,5%
Självfinansiering av investeringar	31,5%	48,1%	61,0%
Låneskuld	42,1%	52,3%	59,6%
Soliditet inkl. ansvarsförbindelsen	18,5%	18,4%	19,6%